

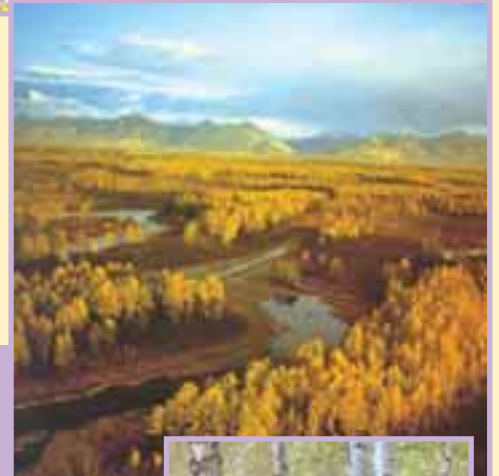

– Zdrasztvujtye! Isten hozott
a világ legnagyobb országában,

Oroszországban,

kedves Kószabósza! – mosolyog rám a
szép szőke Katyusa, s ősi orosz szokás szerint kenyér-
rel, sóval kínál.

Az én fogadásomra pompás népviseletbe öltözött az
egész család: Kátya, Iván, a bölcs Ványa bácsi és a kis
szeplős Borisz.

Oroszország civi-
lizáltabb, sűrűbben
lakott része Euró-
pában van, de e
hatalmas birodalom Ázsiából
is jócskán birtokol. A világ
leghosszabb vasútvonala, a
transzszibériai vonat Moszk-
vától a csendes-óceáni kikö-
tőig, Vlagyivosztokig nyolc
nap alatt 9440 km-t tesz meg.
Áthalad az Urál hegységen,
Szibéria végtelen füves pusz-
táin, a sztyeppéken, sivatagokon, a világ legna-
gyobb fenyő és nyír erdőségén, a tajgán.

A 9. százdban egy skandináv kereske-
dő törzs a szlávokkal keveredve államot
alpított Rusz néven. Ez volt az orosz ál-
lam bölcsője. Első fővárosa Novgorod
majd Kijev volt. Az ország mai fővárosa a
Moszkva folyóról kapta a nevét. Csator-
nák kötik össze más folyókkal, így hiába
van a szárazföld belsejében, Moszkvából
éppen hét tengerre hajózhat ki.

A Kreml hajdan a cárok, ma a kormány
székhelye. A XV. százdban épült piros-
falú, csipkézett, húsztornyos erődítmény
falain belül 7 palota, 7 templom és 2 szín-
ház valóságos múzeum-várost alkot.

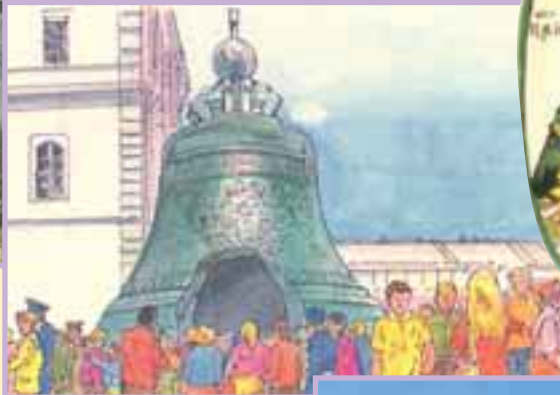

A Boldog Vaszilij templom a hagyományos orosz építészet remeke: színes hagymakupolás tornyai mintha egy hatalmas torta cukordíszerei lennének. Amikor 1561-ben elkészült, IV. Iván cár megvakíttatta a két építész, hogy másnak ne emelhessenek ily szép templomot. Nemhiába nevezték Rettenetes Ivánnak.

A világ legsúlyosabb harangja 200 tonnás, 6 m magas. Nem is jutott el csak a torony lábáig.

Rettenetes Iván Ázsiában hódított, Nagy Péter cár inkább nyugat felé vezette országát. A keleties Moszkva helyett 1703-ban új, francia ízlésű fővárost alapított Szentpétervár néven. Erzsébet, majd Nagy Katalin cárnő idején Szentpétervár tovább szépült: pompás paloták, szökőkutak, szobrok, parkok épültek.

A Téli Palota a világ egyik leggazdagabb művészeti múzeumának, az Ermitage-nak ad otthont.

Ilyen zománcos, gyöngyös, gyémántos aranytojást hozott a nyuszi a kis cárevicseknek. Fabergé ékszertojásai picit hintót, koronát, órát vagy éppen vonatot rejtettek.

Rettenetes Iván cári aranyfővege hagymakupolás, mint az orosz templomok, cobolyprém, topáz, rubin, türkiz ékesíti.

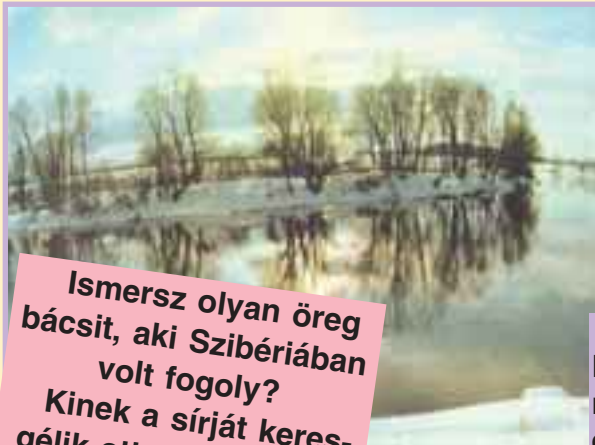
Az orosz ortodox hívek aranyos hagymakupolák alatt hallgatják a szakállas pópák, pátriárkák imáját, s három keresztet is vetnek értékes, fára festett szentképeik, az ikonok előtt.

Oroszország szinte egész történelme során terjeszkedő nagyhatalom volt.

A cárok és a vörös hatalom is sok-sok népet kebelezett be, ők viszont minden hódítót visszavertek. Fő szövetségük a rettenetes orosz tél s a végelethatatlan sztyeppe, amely összeroppanította Napóleon és Hitler hódító erejét is.

A XX. sz-ban Szovjetunió néven Sztálin, majd Lenin vezetésével a kommunista hatalom vasmarkába szorított 109 népet. A vörös zászlók alatt egyenlőségnek és boldogságnak hazudták a népbutítást és a rettegést.

Ismersz olyan öreg bácsit, aki Szibériában volt fogoly? Kinek a sírját keresgélik ott mostanában magyar történészek?

A nők sikló-gördülő tánca kecses, a férfiaké virtuskodó.

Mire lekerül a szőrmegallér és a kucsma, már csorog is a szamovárból a forró tea.

A -45 Celsius-fokos hideg nem kedvetleníti el az orosz gyerekeket és lakodalmasokat, akik harmonika- és balalajkaszóra, vodkával mulatnak.

LÁSZLÓ NOÉMI

A NAGY MALOM

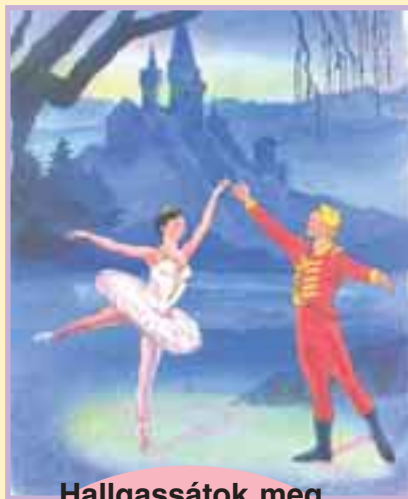
A fél világ és benne hány határ: a Volga, Léna, Jenyiszej szalagja, nyírfa és nyárfa, északon a tajga; kettős kereszt és álmos szamovár, merész színek és hagymakupolák és hosszú, halk mesék a túnt időről, a nagy malomról, ami összeőrül babát, atyuskát, cárt és katonát, patyolat ingek koptatott szegélyét, vállkendőrojtot, oltárterítőt, és teleprüszköli a levegőt emlékepehellyel, ami úgy terül szét, ahogy a hó telepszik rá a tájra, alatta alszanak a vén hegyek, alszik a vár, a fogda, a sereg s a sztyeppe végtelen földőcéánja.

Az oroszok nemcsak a földön, a világűrben is igyekeztek hódítani. Jurij Gagarin 1961-ben elsőként repült az űrbe.

юго и не
эка, — ещё забóчусь де
многдá головá горйт, сёрди
ночáм не спишь, ворóчаеш
как бы лóчше... а о ком? Д
ас, для крестьян; стáло бы
, мóжет быть, дóумаешь, гл
, мóжет быть, дóумаешь, гл
юкрóюсь совсём одеялом
жý, как пень, да сплю: нет,
бáнку дóуму, что

A cár cukrásza találta fel a sarlotot. Kóstoljuk meg: piskótából, tejszínhabos tojáskrémből készül. Még a cár is megnyalta a száját utána.

Hallgassátok meg László Bakk Anikó néni orosz zenés üzenetét január 11-én reggel 9-től a kolozsvári rádióban.

Sej, haj, el-daloltunk min-den dalt,
csak a szú-nyog-nó-tát nem da-lol-tuk, itt van, halld.
Szállt, szállt a kis szúnyog zöld lápon,
Ott a vízírózsa szirmán gunnyadt hat lábon.
Aztán felrepült a tölgyfára,
És a tölgyfa ágán elszakadt a nadrágja.
Sej, haj, eldaloltunk minden dalt,
Csak a szúnyognótát nem daloltuk, itt van, halld.

El tudod olvasni? A cirill ábécé a világ legfiatalabb írása: 1000 éve dolgozta ki két szerzetes, Cirill és Method.

A hataloméhes cárok, bojárok, majd pártvezérek lágyszívű, érzelmes népen uralkodtak. Meleg lelkevilágra vall népművészetük, lágyszívű hangzású, becéző nyelvük: cár atyuska, bábuska, Ivanuska... No meg az egymásba rejtethető, vidám fababa-család, a matrjuska.